

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 1955/19**, rješavajući apelaciju **Ferida Sokolovića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (3) tačka h), člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 25. juna 2019. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Ferida Sokolovića**.

Utvrđuje se povreda prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Zaključak Općinskog suda u Visokom broj 41 0 I 035764 17 Kom 3 od 11. aprila 2019. godine i Rješenje Općinskog suda u Visokom broj 41 0 I 035764 16 Kom 2 od 8. septembra 2017. godine.

Predmet se vraća Općinskom sudu u Visokom koji je dužan po hitnom postupku donijeti novu odluku u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Općinskom sudu u Visokom da u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj AP 1955/19 od 22. maja 2019. godine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Ferida Sokolovića** podnesena protiv Zaključka Općinskog suda u Visokom broj 41 0 I 035764 17 Kom 3 od 11. aprila 2019. godine i Rješenja Općinskog suda u Visokom broj 41 0 I 035764 16 Kom 2 od 8. septembra 2017. godine u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje iz

člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Ferid Sokolović (u daljnjem tekstu: apelant) podnio je 3. maja 2019. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Zaključka Općinskog suda u Visokom (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 41 0 I 035764 17 Kom 3 od 11. aprila 2019. godine. Apelant je 20. maja 2019. godine dopunio apelaciju.
2. Apelant je zatražio donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud naložio Općinskom sudu da zastane sa provođenjem svih radnji u izvršnom postupku koji se vodi pred tim sudom pod brojem 41 0 I 035764 17 Kom do donošenja odluke o apelaciji.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 1955/19 od 22. maja 2019. godine usvojio apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere (dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba).
4. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Općinskog suda i RTVFBiH Sarajevo (u daljnjem tekstu: tražilac izvršenja) zatraženo je 21. i 24. maja 2019. godine da dostave odgovore na apelaciju. Ustavni sud je 22. maja 2019. godine od Općinskog suda zatražio da dostavi spis suda.
5. Općinski sud i tražilac izvršenja su 21. maja i 3. juna 2019. godine dostavili odgovore na apelaciju, dok je Općinski sud spis suda dostavio 27. maja 2019. godine.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.
7. Pravosnažnom presudom Općinskog suda broj 41 0 Mal 010587 09 Mal od 21. marta 2011. godine obavezan je apelant da tražiocu izvršenja na ime neplaćene RTV takse za određeni period isplati ukupan iznos od 64,90 KM sa zakonskom zateznom kamatom, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka.

8. Općinski sud je u obrazloženju presude naveo da je tražilac izvršenja tom sudu podnio prijedlog za dozvolu izvršenja na osnovu vjerodostojne isprave, koji je sud dopustio rješenjem o izvršenju protiv kojeg je apelant izjavio prigovor, nakon čega je sud taj prigovor usvojio i donio rješenje kojim se prijedlog za izvršenje smatra tužbom, te je odlučio da će se postupak nastaviti po pravilima parničnog postupka. Nadalje, Općinski sud je istakao da apelant nije uredno izmirio RTV taksu za određeni period, da nije osporio pretpostavku posjedovanja radio ili TV prijemnika, niti je naknadno na uredno ispostavljene račune za uplatu RTV takse prigovarao da nema radio ili TV prijemnik, dok je apelant u odgovoru na tužbu naveo da nema nikakav obligacioni odnos sa tražiocem izvršenja, niti otvorenu karticu stavki. Općinski sud je ukazao na odredbu člana 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP) kojom je propisano da je svaka stranka dužna dokazati činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev, dok je odredbom člana 125. stav 3. ZPP propisano da činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja ne treba dokazivati, ali se može dokazivati da te činjenice ne postoje, ako zakonom nije što drugo određeno. Općinski sud je prilikom odlučnja imao u vidu i odredbu člana 58. stav 1. Zakona o javnom servisu Radio-televizije Federacije BiH kojom je utvrđena pretpostavka o posjedovanju tako što se smatra da jedno lice u svakom domaćinstvu i svako registrirano pravno lice u Federaciji BiH ima radio ili TV prijemnik. Prema tome, posjedovanje radio ili TV prijemnika je činjenica koju zakon pretpostavlja i koju ne treba dokazivati. Nadalje, Općinski sud je ukazao na odredbu člana 54. Zakona o javnom servisu Radio-televizije Federacije BiH kojom je propisano da su svako domaćinstvo i pravno lice dužni plaćati mjesečnu taksu na posjedovanje radio ili TV prijemnika pod uvjetima određenim ovim zakonom. Na osnovu svega istaknutog, Općinski sud je odlučio kao u izreci presude jer apelant nije iznio dokaze po kojima ne bi postojala činjenica da je imao radio ili TV prijemnik, iz čega je proizašla njegova obaveza plaćanja RTV takse u utuženom periodu.

9. Na prijedlog tražioca izvršenja, a na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda od 21. marta 2011. godine, Općinski sud je 16. oktobra 2012. godine donio rješenje o izvršenju kojim je udovoljeno prijedlogu za izvršenje, i to pljenidbom novčanih sredstava na apelantovoj penziji.

10. Općinski sud je rješenje o izvršenju poslao na provedbu koja će se izvršiti na apelantovoj penziji, ali je ono vraćeno uz napomenu da apelant nije uživatelj penzije. Nakon toga, Općinski sud je na prijedlog tražioca izvršenja od apelanta zatražio da popuni obrasce P1, P2 i P3 o svojoj pokretnoj imovini, nekretninama, imovinskim i drugim pravima, što apelant nije učinio, pa mu je Općinski sud 11. januara 2013. godine izrekao novčanu kaznu od 100,00 KM. Općinski sud je zaključkom od 11. aprila 2014. godine pozvao tražioca izvršenja da predloži drugi predmet i

sredstvo izvršenja s obzirom na to da je izvršenje na penziji neprovedivo. Postupajući po navedenom zaključku, tražilac izvršenja je predložio izvršenje na pokretnim stvarima izvršenika, a Općinski sud je rješenjem od 30. juna 2016. godine odredio predloženo izvršenje. Nakon toga, sudski izvršilac je u dva navrata bezuspješno pokušavao da izvrši popis apelantovih pokretnih stvari, pa je Općinski sud zaključkom od 3. maja 2017. godine pozvao tražioca izvršenja da predloži novo sredstvo i predmet izvršenja.

11. Kako izvršenje nije bilo moguće provesti na predloženom sredstvu izvršenja, tražilac izvršenja je 24. maja 2017. godine podneskom tražio promjenu predmeta i sredstva izvršenja i izvršenje predložio na apelantovim nekretninama, i to zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nekretnina, prodajom nekretnina i namirenjem tražioca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom. Općinski sud je Rješenjem broj 41 0 I 035764 16 Kom 2 od 8. septembra 2017. godine odredio predloženo izvršenje, a rješenjem Zemljišnoknjižnog ureda tog suda od 22. septembra 2017. godine izvršen je upis zabilježbe izvršenja tražioca izvršenja.

12. Apelant je 19. septembra 2017. godine podnio prigovor protiv rješenja od 8. septembra 2017. godine.

13. Općinski sud je donio Rješenje broj 41 0 I 035764 17 Kom 3 od 12. oktobra 2017. godine kojim je apelantov prigovor odbio kao neosnovan.

14. Općinski sud je, prije svega, naveo da je apelant 10. oktobra 2017. godine podnio i žalbu, a kako sud nije odlučio ni po prigovoru od 19. septembra 2017. godine, žalbu je tretirao kao dopunu prigovora od 19. septembra 2017. godine. Razmatrajući apelantov prigovor, Općinski sud je ustanovio da je prigovor neosnovan jer ne sadrži razloge koji sprečavaju izvršenje. U vezi s tim, Općinski sud je naveo da je osporeno rješenje donio na osnovu člana 23. stav 1. tačka 1. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP), na osnovu pravosnažne i izvršne odluke suda – presude od 21. marta 2011. godine, a na osnovu činjenice da apelant nije nikada izmirio dug po citiranoj presudi. Općinski sud je naveo da je dug bezuspješno pokušavao naplatiti na pokretnim stvarima. Kako potraživanje nije ni djelimično izmireno, udovoljeno je prijedlogu tražioca izvršenja za promjenu predmeta izvršenja radi naplate glavnog potraživanja i troškova postupka, te je izvršenje određeno na apelantovim nekretninama. Općinski sud je ocijenio da se u konkretnom slučaju radi o izvršenju utvrđene obaveze navedenom presudom koja se ne može mijenjati na osnovu činjenica koje je istakao apelant, a koje se odnose na navode da sestra plaća RTV taksu ili život u zajedničkom domaćinstvu sa sestrom. Općinski sud je zaključio da razlozi koje u svom prigovoru ističe apelant nisu od utjecaja na rješavanje konkretne izvršne stvari. Općinski sud je naveo da su se

navedeni prigovori mogli iznijeti u postupku iz kojeg potječe predmetna izvršna isprava, te da se ne mogu podvesti pod razloge iz odredaba člana 47. ZIP-a. Apelant nije podnio žalbu Kantonalnom sudu u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) protiv navedenog rješenja.

15. Općinski sud je donio Zaključak o prodaji nekretnina broj 41 0 I 035764 17 Kom 3 od 11. aprila 2019. godine kojim je određena prva prodaja usmenim javnim nadmetanjem, i to sedam nekretnina pobliže označenih u izreci zaključka (po kulturi voćnjak, njiva, šuma, livada i pašnjak), apelantovo vlasništvo 1/1, čija je vrijednost utvrđena nalazom vještaka poljoprivredne struke u iznosu od 44.249,50 KM. Ročište za prvu prodaju apelantovih nekretnina je određeno za 28. maj 2019. godine. U pouci o pravnom lijeku je navedeno da protiv ovog zaključka nije dopušten pravni lijek.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

16. Apelant smatra da mu je osporenom odlukom povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju i pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije.

17. Apelant je opisao hronologiju predmetnog postupka istakavši da je doveden u situaciju da cijela njegova imovina bude predmet prodaje (sedam nekretnina) u procijenjenoj vrijednosti od 44.249,50 KM zbog naplate 64,90 KM. Apelant je naveo da su osporenim zaključkom za namirenje duga od 64,90 KM sve njegove nekretnine stavljene na prodaju, te da je za svaku pojedinačno utvrđena vrijednost koja je 681 put veća od izvršnog zahtjeva. Ističe da bi navedenom prodajom ostao bez cjelokupne imovine. Kako nije ostavljen pravni lijek po donesenom zaključku, prinuđen je, kako ističe, obratiti se apelacijom Ustavnom sudu. Ističe da je česta praksa lokalnih sudova da za mala potraživanja prodaju kuće, stanove i zemljišta u drugoj ili trećoj prodaji, pa je, da ne bi doživio istu sudbinu, Ustavnom sudu podnio zahtjev za donošenje privremene mjere kojom, u suštini, predlaže da se odgodi postupak izvršenja do konačne odluke Ustavnog suda po podnesenoj apelaciji. Apelant je predložio da Ustavni sud poništi sve odluke donesene u konkretnom postupku i predmet vrati na ponovno fer i pošteno odlučivanje.

b) Odgovor na apelaciju

18. Općinski sud je naveo hronologiju predmetnog postupka, te istakao da je proveo svu potrebnu zakonom propisanu proceduru izvršnog postupka, a evidentno je da apelant dug još nije izmirio, a da se troškovi izvršnog postupka samo uvećavaju. Općinski sud je naveo da se apelant odbijanjem da plati dug doveo u situaciju da tražilac izvršenja iscrpi sve predmete i sredstva izvršenja radi naplate, a samim tim povećava troškove i na kraju da predloži prodaju nekretnine jer od apelanta se nije uspio namiriti od oktobra 2012. godine, a iscrpio je sva zakonom dopuštena sredstva i predmete izvršenja, izuzev na nekretninama, a taj postupak još nije okončan.

19. Tražilac izvršenja je opisao hronologiju predmetnog postupka istakavši da apelant očigledno pokušava da izbjegne da plati potraživanje tražiocu izvršenja. Osim toga, tražilac izvršenja je naveo da je apelant svojim ponašanjem uvećao troškove postupka, posebno imajući u vidu da je prvostepena presuda donesena 2011. godine, u kojem periodu je apelant na sve moguće načine pokušavao i još uvijek pokušava da izbjegne naplatu potraživanja. Također, tražilac izvršenja je istakao da je pokušao naplatu svog potraživanja izvršiti putem penzije, pokretnih stvari, plaće izvršenika, pa tek kada sve nije uspjelo, pokrenuo je postupak izvršenja na nekretninama.

V. Relevantni propisi

20. **Zakon o izvršnom postupku FBiH** („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/03, 52/03 – ispravka, 33/06, 39/06 – ispravka, 39/09, 74/11 – odluka USBiH, 35/12, 35/12 – rješenje USBiH, 46/16 i 55/18 – rješenje USBiH). U konkretnom slučaju primjenjuje se **Zakon o izvršnom postupku FBiH** („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/03, 52/03 – ispravka, 33/06, 39/06 – ispravka i 39/09) koji je važio u vrijeme donošenja osporene odluke, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 8. st. 1. i 2.

Ograničenje sredstava i predmeta izvršenja

Sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i nad onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu.

Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja sud može ograničiti izvršenje samo na neke od tih sredstava ili predmeta ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja.

Član 23. stav 1. tačka 1.

Izvršna isprava

(1) Izvršne isprave su:

1) izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje;

Član 47.

Razlozi za prigovor

Prigovor protiv rješenja o izvršenju može se podnijeti iz razloga koji sprječavaju izvršenje, a naročito ako:

1) isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju nije izvršna isprava, ili ako isprava nije stekla svojstvo izvršnosti;

2) je izvršna isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena van snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili je utvrđeno da je bez učinka;

3) su se stranke, javnom ili prema zakonu ovjerenom ispravom sastavljenom nakon nastanka izvršne isprave, sporazumjele da neće na osnovu izvršne isprave trajno ili za određeno vrijeme tražiti izvršenje;

4) je protekao rok u kojem se prema zakonu može tražiti izvršenje;

5) je izvršenje određeno na predmetu koji je izuzet od izvršenja, odnosno na kom je mogućnost izvršenja ograničena;

6) tražilac izvršenja nije ovlašten tražiti izvršenje na osnovu izvršne isprave odnosno ako nije ovlašten tražiti izvršenje protiv izvršenika;

7) nije ispunjen uvjet koji je određen izvršnom ispravom, osim ako zakonom nije drukčije propisano;

8) je potraživanje prestalo na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kad je izvršenik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je potraživanje prestalo na osnovu činjenice koja je nastala nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnanja;

9) je na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kad je dužnik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je na osnovu činjenice koja je nastala nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnanja, trajno ili za određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno ispunjenje potraživanja;

10) je nastupila zastarjelost potraživanja o čemu je odlučeno izvršnom ispravom.

*Član 80. stav 3.**Način utvrđivanja vrijednosti*

(3) Vrijednost nekretnine utvrđuje se na osnovu procjene vještaka i drugih činjenica u visini njene tržišne cijene na dan procjene. Pri utvrđivanju vrijednosti nekretnine vodiće se računa i o tome koliko ona manje vrijedi zbog toga što na njoj ostaju određena prava i poslije prodaje.

*Član 82.**Zaključak o prodaji*

(1) Nakon provođenja postupka za utvrđivanje vrijednosti nekretnine sud donosi zaključak o prodaji nekretnine kojim se utvrđuje vrijednost nekretnine i određuju način i uslovi prodaje, te vrijeme i mjesto prodaje, ako se prodaja vrši putem javnog nadmetanja.

(2) U postupku izvršenja nad suvlasničkim dijelom iz člana 69. ovog zakona zaključak o prodaji sadržavaće odvojene podatke i za cjelokupnu nekretninu i za suvlasnički dio koji je predmet izvršenja, kao i naznaku da će sud o konačnom predmetu prodaje odlučiti u skladu sa stavom 3. člana 90. ovog zakona.

(3) Zaključak o prodaji objavljuje se na sudskoj oglasnoj tabli i, prema ocjeni suda, na drugi odgovarajući način.

(4) Stranka može o svom trošku objaviti zaključak o prodaji u sredstvima javnog informisanja, odnosno da o zaključku obavijesti lica koja se bave posredovanjem u prodaji nekretnina.

(5) Od objavljivanja zaključka o prodaji na sudskoj oglasnoj tabli do dana prodaje mora proteći najmanje 30 dana.

(6) Zaključak o prodaji dostavlja se strankama, licima koja imaju prvenstveno pravo namirenja ili pravo namirenja istog ranga kao i tražilac izvršenja, licima koja imaju upisano ili zakonsko pravo preče kupovine i nadležnom organu poreske uprave.

21. **Zakon o Javnom servisu Radio-televizije Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije BiH“ broj 48/08) u relevantnom dijelu glasi:

Član 58.

Pretpostavka o posjedovanju

(1) Smatra se da jedno lice u svakom domaćinstvu i svako registrirano pravo lice u Federaciji ima radio ili televizijski prijemnik.

VI. Dopustivost

22. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

23. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

a) Dopustivost apelacije u odnosu na pravo na pravično suđenje

24. Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije u dijelu koji se odnosi na navode o povredi prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud je pošao od odredaba člana 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda.

25. Član 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda glasi:

Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

h) apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;

26. U vezi s navodima o povredi prava na pravično suđenje, budući da apelant eksplicitno osporava zaključak koji je donesen u izvršnom postupku (zaključak o prodaji nekretnina), Ustavni sud će dopustivost apelacije ispitati u odnosu na osporenu odluku. Kako je predmetna odluka donesena u izvršnom postupku, Ustavni sud prvenstveno treba odgovoriti na pitanje da li se predmetni izvršni postupak tiče određivanja apelantovih prava i obaveza, u smislu člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

27. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na praksu bivše Evropske komisije za ljudska prava koja je, *mutatis mutandis*, primjenjiva u konkretnom slučaju, a u kojoj se navodi da se odluke koje donese sud u postupku izvršenja pravosnažne presude nužno ne odnose na novo i posebno određivanje (građanskih) prava u poređenju s postupkom koji je prethodio i odlukom koja je rezultat tog postupka (vidi odluku bivše Evropske komisije za ljudska prava, *Anton Dornbach*

protiv Savezne Republike Njemačke, broj 11258/84 OI 46). Ustavni sud je u Odluci broj U 21/02 od 26. marta 2004. godine (vidi „Službeni glasnik BiH“ broj 18/04, tačka 40) podržao praksu bivše Evropske komisije za ljudska prava u pogledu toga da odluke sudova koje se tiču izvršenja ne potpadaju pod član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije, izuzev u slučajevima ako se njima utvrđuju nova prava i obaveze koje se tiču podnosioca apelacije (vidi odluku bivše Evropske komisije za ljudska prava, *K. protiv Švedske*, broj 13800/88 OI 94).

28. U konkretnom slučaju apelantove obaveze su utvrđene na osnovu pravosnažne i izvršne presude Općinskog suda broj 41 0 Mal 010587 09 Mal od 21. marta 2011. godine kojom je apelant obavezan da tražiocu izvršenja na ime duga plati ukupan iznos od 64,90 KM. Prema tome, Ustavni sud konstatira da u predmetnom izvršnom postupku nisu utvrđivana „apelantova nova građanska prava i obaveze“, budući da su ona utvrđena u prethodno pravosnažno okončanom parničnom postupku. Slijedom toga, Ustavni sud zaključuje da izvršni postupak koji je rezultirao osporenim zaključkom Općinskog suda od 11. aprila 2019. godine ne uživa zaštitu i garancije iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

29. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da je apelacija u odnosu na apelantove navode o kršenju prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, *ratione materiae*, inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom.

b) Dopustivost u odnosu na navode o povredi prava na imovinu

30. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je zaključak Općinskog suda od 11. aprila 2019. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporeni zaključak Općinski sud je donio 11. aprila 2019. godine, a apelacija je podnesena 5. maja 2019. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

31. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

32. Apelant ukazuje da mu je osporenim zaključkom od 11. aprila 2019. godine povrijeđeno pravo iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, te člana 13. Evropske konvencije.

Pravo na imovinu

33. Član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

k) Pravo na imovinu.

34. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

35. Ustavni sud zapaža da apelant ističe da mu je osporenom odlukom povrijeđeno pravo na imovinu jer je određena prodaja njegovih nekretnina procijenjene vrijednosti od 44.249,50 KM radi naplate duga od 64,90 KM, na koji način bi ostao bez cjelokupne imovine.

36. Ustavni sud ukazuje na to da je uvjet za razmatranje apelantovih navoda u pogledu povrede prava na imovinu utvrđivanje da li apelant ima imovinu u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U vezi s tim, Ustavni sud nalazi da je osporeni zaključak od 11. aprila 2019. godine donesen na osnovu pravosnažnog i izvršnog rješenja Općinskog suda od 8. septembra 2017. godine kojim je dopušteno predloženo izvršenje tražioca izvršenja radi prinudne naplate njegovog novčanog potraživanja (RTV takse), i to na apelantovim nekretninama (pobliže navedenim u izreci osporenog zaključka). Iz navedenog proizlazi da se u konkretnom slučaju radi o postupku u kojem se odlučivalo o apelantovoj imovini budući da je u konačnici zakazana prodaja nekretnina čiji je apelant vlasnik, s ciljem naplate novčanih potraživanja koje tražilac izvršenja ima prema apelantu, što potpada u obim člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

37. Budući da apelant posjeduje imovinu koja uživa zaštitu u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, sljedeće pitanje na koje se mora odgovoriti jeste da li je osporenom odlukom došlo do miješanja u apelantovu imovinu.

38. Ustavni sud podsjeća da pravo na imovinu sadrži tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stava i koje je opće prirode, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stava, odnosi se na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uvjetima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. ovog člana, dopušta da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, kontrolirati korištenje imovine u skladu s općim interesom. Ova tri pravila nisu različita u smislu da nisu povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i trebaju biti tumačena u okviru općeg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Evropski sud, *Sporrong i Lönnorth protiv Švedske*, presuda od 23. septembra 1982. godine, serija A, broj 52, stav 61).

39. Ustavni sud podsjeća na to da svako miješanje u pravo prema drugom ili trećem pravilu mora biti predviđeno zakonom, mora služiti legitimnom cilju, mora uspostavljati pravičnu ravnotežu između prava nosioca prava i javnog i općeg interesa (princip proporcionalnosti). Drugim riječima, da bi miješanje bilo opravdano nije dovoljno da samo bude nametnuto zakonskom odredbom koja ispunjava uvjete vladavine prava i služi legitimnom cilju u javnom interesu, nego mora također održati razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti. Miješanje u pravo na imovinu ne smije ići dalje od potrebnog da bi se postigao legitiman cilj, a nosioci prava se ne smiju podvrgavati proizvoljnom tretmanu i od njih se ne smije tražiti da snose prevelik teret u ostvarivanju legitimnog cilja (vidi Evropski sud, *Sunday Times*, presuda od 26. aprila 1979. godine, serija A, broj 30, stav 49; i *Malone*, presuda od 2. augusta 1984. godine, serija A, broj 82, st. 67. i 68).

40. Shodno navedenom, Ustavni sud treba odgovoriti da li je u okolnostima konkretnog predmeta došlo do miješanja u apelantovu imovinu, te, ukoliko jeste, u sklopu kojeg od tri pravila iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju može biti razmatrano. U vezi s tim, iako se apelant nije konkretno pozvao na neki od principa sadržanih u članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju radi o miješanju u apelantovo pravo na imovinu, i to donošenjem zaključka o prodaji sedam nekretnina koje su u njegovom vlasništvu. Osim toga, Ustavni sud ukazuje da prodaju apelantove imovine treba razmatrati u okviru tzv. trećeg pravila iz člana 1. Protokola 1 uz Evropsku konvenciju prema kojem država ima pravo „da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom“.

41. S obzirom na to, Ustavni sud kao sljedeće mora ispitati je li lišavanje apelanta u uživanju prava na imovinu na način kako je to rezultiralo osporenim zaključkom bilo opravdano. To može biti slučaj samo ako je (a) predviđeno zakonom, (b) u javnom interesu i (c) u skladu s principom proporcionalnosti.

42. U vezi s pitanjem da li je miješanje predviđeno zakonom, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi svoje odluke zasnovali na relevantnim odredbama ZIP-a kojima je propisano (član 8. stav 1. ZIP-a) da sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu. Pri tome, s obzirom na apelacione navode, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud, odlučujući o podnesenom prijedlogu za izvršenje na osnovu pravosnažne presude Općinskog suda od 21. marta 2011. godine, donio rješenje od 8. septembra 2017. godine kojim je odredio predloženo izvršenje na apelantovim nekretninama radi namirenja glavnog duga (iznos od 64,90 KM) s troškovima postupka, procjenom vrijednosti preciznije označenih nekretnina apelanta kao izvršenika, upisom zabilježbe rješenja o izvršenju u zk. uredu te prodajom predmetnih nekretnina i namirenjem tražioca izvršenja iz iznosa dobijenog prodajom. U vezi s navedenim, Općinski sud je 11. aprila 2019. godine zaključkom o prodaji nekretnina odredio da će se prodaja predmetnih nekretnina izvršiti usmenim javnim nadmetanjem, čija je vrijednost (iznos od 44.249,50 KM) određena vještačenjem po vještaku građevinske struke (član 80. stav 3. ZIP-a), te kojim zaključkom su određeni uvjeti prodaje, vrijeme i mjesto prodaje (član 82. ZIP-a). Dakle, iz navedenog proizlazi da je miješanje u apelantovo pravo na mirno uživanje imovine zasnovano na relevantnim odredbama ZIP-a. Pri tome, Ustavni sud ukazuje da je ZIP objavljen u službenim glasilima, dakle dostupan je građanima, pa i apelantu, te da je u poglavlju X, u kojem su pozicionirane i odredbe na kojim je zasnovan osporeni zaključak, na dovoljno jasan i precizan način regulirao pitanje izvršenja na nekretninama, iz čega proizlazi da je miješanje u apelantovo pravo na imovinu izvršeno na osnovu zakona koji ispunjavaju standarde Evropske konvencije u pogledu jasnoće i transparentnosti, odnosno „zakonitosti“.

43. Odgovarajući na pitanje da li je miješanje u apelantovo pravo na imovinu bilo u javnom interesu, Ustavni sud smatra da se javni interes u konkretnom slučaju ogleda u tome da je odredbama ZIP-a uveden način izmirenja duga povjeriocima (tražiocu izvršenja) na osnovu rješenja koje je postalo pravosnažno i izvršno. S obzirom na navedeno, proizlazi da miješanje u apelantovu imovinu služi zakonitom cilju, a to je dakle provođenje postupka propisanog zakonom za prinudno ostvarivanje potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih isprava u situaciji kad izvršenik dobrovoljno ne ispuni utvrđenu obavezu. S obzirom na to, Ustavni sud smatra da pravo lica, tražilaca izvršenja koji posjeduju izvršne ili vjerodostojne isprave, da pokrenu postupak prinudne

naplate svojih potraživanja na način i u postupku propisanom odredbama ZIP-a, te zaštita prava tražilaca izvršenja i dosljedna primjena relevantnih odredaba ZIP-a nesumnjivo predstavljaju legitiman cilj od javnog interesa.

44. Međutim, postavlja se pitanje da li je u konkretnom slučaju lišavanje apelantove imovine proporcionalno tom legitimnom cilju koji se želi postići, odnosno da li uspostavlja pravičnu ravnotežu između apelantovog prava i općeg interesa. U vezi s tim, Ustavni sud, slijedeći vlastitu praksu i praksu Evropskog suda, ukazuje na to da u svakom pojedinom slučaju mora postojati pravičan odnos između zahtjeva javnog interesa koji se želi postići i zaštite osnovnih prava pojedinaca, što nije moguće postići ako apelant mora snositi poseban i pretjeran teret (vidi Evropski sud, *James i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. februara 1986. godine, serija A, broj 98, st. 46. i 50). Naravno, pitanje da li je pravična ravnoteža zaista postignuta postaje relevantno samo ako se i kada utvrdi da je miješanje u pitanju zadovoljilo navedeni uvjet zakonitosti i da nije bilo proizvoljno (vidi Evropski sud, *Iatridis protiv Grčke* [VV], broj 31107/96, stav 58, ECHR 1999-II). S obzirom na to da je Ustavni sud zaključio da je miješanje u apelantovo pravo na imovinu bilo zakonito i u javnom interesu, Ustavni sud treba dalje utvrditi da li je uspostavljena pravična ravnoteža između apelantovog prava i općeg interesa.

45. Ustavni sud ukazuje i na noviju praksu Evropskog suda u kojoj je taj sud razmatrao slično činjenično i pravno pitanje i koje je u konačnici imalo sličnu posljedicu kao što je u konkretnom slučaju (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Vaskrsić protiv Slovenije*, presuda od 25. aprila 2017. godine). Naime, u tom predmetu aplikant se žalio da prodaja njegove kuće na javnoj licitaciji predstavlja neproporcionalno uplitanje u njegova imovinska prava, te da je imovina prodana za 50% svoje tržišne vrijednosti u toku postupka prinudne naplate koji je proizašao iz glavnog duga od samo 124 eura (dug za vodu). Evropski sud je naglasio da pridaje veliku važnost osiguravanju efikasnog izvršnog postupka za kreditore (vidi, *mutatis mutandis*, *Mindek protiv Hrvatske*, presuda od 30. augusta 2016. godine). Međutim, u ovom slučaju nije dokazano da je sudska prodaja aplikantove kuće bila neophodna mjera kako bi se osiguralo takvo izvršenje. Imajući u vidu, između ostalog, posebno nisku vrijednost duga koji je izvršen sudskom prodajom aplikantove kuće i nedostatak razmatranja drugih pogodnih i manje tegobnih mjera domaćih vlasti, Evropski sud je zaključio da država nije uspostavila pravičnu ravnotežu između cilja i mjere preduzete u izvršnom postupku protiv aplikanta, te da je stoga došlo do povrede člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

46. Dovodeći prethodne stavove u vezu sa činjenicama konkretnog predmeta, Ustavni sud zapaža da apelant zapravo problematizira činjenicu što je osporenim zaključkom određena prodaja

njegovih nekretnina (sedam nekretnina) u vrijednosti od 44.249,50 KM radi naplate duga od 64,90 KM. Prodaja predmetnih nekretnina i lišavanje apelanta vlasništva nad tim nekretninama nameće pitanje proporcionalnosti cilja koji treba postići, odnosno uspostavljanja pravične ravnoteže između apelantovog prava i općeg javnog interesa. Ustavni sud smatra da Općinski sud prilikom donošenja rješenja o izvršenju od 8. septembra 2017. godine (kojim je odredio predloženo izvršenje na svim nekretninama koje je predložio tražilac izvršenja u prijedlogu za izvršenje od 24. maja 2017. godine) nije vodio dovoljno računa o razumnom odnosu proporcionalnosti između sredstava koja se koriste, s jedne strane, i cilja koji se želi ostvariti, s druge strane. Ustavni sud smatra da je rješenjem o izvršenju Općinskog suda od 8. septembra 2017. godine, koje je u konkretnom slučaju osnov mijешanja u apelantovu imovinu, primjenom relevantnih odredbi ZIP-a, na apelanta stavljen pretjeran teret jer se radi o očiglednom nesrazmjeru između apelantovog dugovanja i nekretnina koje se prodaju. Naime, Ustavni sud zapaža da u konkretnom slučaju nije sporno da tražilac izvršenja čeka realizaciju svog potraživanja (u iznosu od 64,90 KM) više od osam godina (od 21. marta 2011. godine), nije sporno ni da je Općinski sud rješenjem od 8. septembra 2017. godine dopustio izvršenje na apelantovim nekretninama, čija je vrijednost utvrđena nalazom sudskog vještaka poljoprivredne struke u iznosu od 44.249,50 KM (*mutatis mutandis, Vaskrsić protiv Slovenije*, gdje je izvršenje na nekretnini predloženo radi namirenja tražioca izvršenja čija je glavnica iznosila 124 eura, uz zakonske kamate na taj iznos te troškove postupka, dok je u okviru postupka izvršena procjena vrijednosti nekretnine na iznos od 140.000 eura).

47. Ustavni sud ukazuje na to da je odredbama člana 8. stav 1. ZIP-a propisano da sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i nad onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu, dok je stavom 2. istog člana propisano da ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja sud može ograničiti izvršenje samo na neke od tih sredstava ili predmeta ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja. U konkretnom slučaju, Općinski sud je odlučujući o prijedlogu tražioca izvršenja kojim je predložio izvršenje na sedam apelantovih nekretnina donio rješenje kojim je odredio predloženo izvršenje. Međutim, u specifičnim okolnostima konkretnog slučaja Ustavni sud smatra da je stanovište Općinskog suda previše formalno, posebno jer se radi o očiglednom nesrazmjeru (neproporcionalnosti) između vrijednosti apelantovih nekretnina i duga. Ustavni sud smatra da je Općinski sud morao voditi računa o tome. Ustavni sud smatra da je Općinski sud u konkretnom slučaju propustio da, shodno svojim zakonskim ovlaštenjima, prethodno ocijeni mogućnost da predloženo izvršenje odredi samo na jednoj od sedam apelantovih nekretnina (u skladu sa članom 8. stav 2. ZIP-a), koja bi bila dovoljna za ostvarenje potraživanja tražioca

izvršenja. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je apelant u apelaciji istakao da bi navedenom prodajom ostao bez cjelokupne imovine.

48. Slijedom toga, Ustavni sud smatra da je u konkretnom slučaju ovakvo izvršenje pretjeran teret za apelanta, te da je došlo do neproporcionalnog miješanja u apelantovu imovinu jer apelant provođenjem zaključka o prodaji nekretnina Općinskog suda od 11. aprila 2019. godine i rješenja o izvršenju Općinskog suda od 8. septembra 2017. godine mora snositi pretjeran teret koji narušava pravičan balans između javnog interesa i apelantovog interesa, što je suprotno standardima zaštite prava na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

49. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju prekršeno apelantovo pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Stoga, Ustavni sud smatra neophodnim ukinuti zaključak Općinskog suda od 11. aprila 2019. godine i rješenje Općinskog suda od 8. septembra 2017. godine i predmet vratiti tom sudu da po hitnom postupku donese novu odluku poštujući apelantova ustavna prava.

Ostali navodi

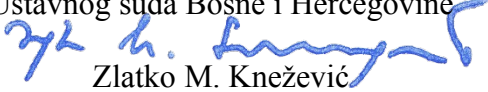
50. S obzirom na utvrđenu povredu apelantovog prava na imovinu, Ustavni sud smatra nesvrshodnim da posebno ispituje i apelantove navode o povredi prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

51. Ustavni sud zaključuje da u specifičnim okolnostima konkretnog slučaja postoji povreda prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju kada u okolnostima konkretnog slučaja miješanje u apelantovo pravo na imovinu, iako zakonito i u službi legitimnog cilja, za apelanta rezultira pretjeranim teretom koji se ne može opravdati legitimnim ciljem u čijoj je službi, posebno imajući u vidu da je radi naplate apelantovog duga od 64,90 KM osporenim zaključkom o prodaji nekretnina određena prodaja sedam apelantovih nekretnina procijenjene vrijednosti od 44.249,50 KM.

52. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka h), člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

53. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević